

1. **ชื่อผลงาน** การพัฒนาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานภาพ

ประกอบการจัดประสบการณ์ ชุดคำคล้องจอง ระดับชั้นอนุบาล 1/1

2. **ชื่อผู้นำเสนอผลงาน** นางวิณากร เจิงสุวรรณ

ที่อยู่ โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

E-Mail warmmer_derman1425@hotmail.com

3. **หลักการและเหตุผล/ความเป็นมา**

จากการประเมินผลพัฒนาการ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในมาตรฐานที่ 9 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า เด็กอายุ 4 ปี สามารถสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องเป็นประโยคได้อย่างต่อเนื่อง ฟังแล้วสามารถปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้ ซึ่งผลจากการประเมินทักษะทางการพูดของเด็กปฐมวัยปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนเลิศพิณพิทยาคม จำนวน 25 คน เด็กมีทักษะทางการพูดที่ไม่เหมาะสม คือ พูดไม่ชัด ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถเล่าเป็นประโยคต่อเนื่องได้ อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 48.00 ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสรี เด็กยังขาดความมั่นใจในการพูด ขาดทักษะในการสื่อสาร ไม่กล้าพูดหรือไม่กล้าแสดงความคิดเห็น พูดด้วยเสียงที่ขาดความชัดเจนต่อเนื่อง มีจังหวะการพูดที่ไม่เหมาะสม พูดไม่ตรงประเด็น ใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับวัยได้น้อย ใช้คำพูดเป็นประโยคเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ ได้ไม่ชัดเจน

4. **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยปีที่ 1 จำนวน 19 คนโดยใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการจัดประสบการณ์ ชุดคำคล้องจอง
2. เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจในการพูด พูดได้ชัดเจนและถูกต้องเพื่อให้เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ ฟังแล้วสามารถปฏิบัติตาม บอกและเล่าอย่างต่อเนื่องได้

5. **แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง**

ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษามีหลายทฤษฎี ดังนี้ (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม, 2519 : 31-35)

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The Autism Theory หรือ Austistic Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียงอันเนื่องจากความพึงพอใจที่ได้กระทำเช่นนั้น โมว์เรอร์ (Mower) เชื่อว่าความสามารถในการฟัง และความเพลิดเพลินกับการได้ยินเสียงของผู้อื่นและตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษา

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) เลวิส (Lawis) ได้ศึกษาและเชื่อว่า พัฒนาการทางภาษานั้นเกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดจากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของตัวเด็กเอง ปกติช่วงความสนใจของเด็กนั้นสั้นมาก เพื่อที่จะจดจำเด็กจึงต้องมีสิ่งเร้าซ้ำ ๆ กัน

การศึกษากระบวนการในการเลียนแบบภาษาพูดของเด็กพบว่า จุดเริ่มต้นเกิดขึ้นเมื่อพ่อแม่เลียนแบบเสียงของเด็กใน
ระยะเล่นเสียงหรือในระยะเวลาที่เด็กกำลังเรียนรู้การออกเสียง

3. ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งถือว่าพฤติกรรม
ทั้งหลายถูกสร้างขึ้น โดยอาศัยการวางเงื่อนไข ไรนโกลด์ (Rhiengold) และคณะได้ศึกษาพบว่าเด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อ
ได้รางวัล หรือได้รับการเสริมแรง

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน (Liberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้
ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่า เด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟัง
และพูดซ้ำกับตัวเอง หรือทดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปาก แล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Buck) ซึ่งธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นผู้คิดโดยอธิบายว่า
เมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผลอมีเสียงบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมาย ในภาษาพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้
การเสริมแรงทันที ด้วยวิธีนี้จึงทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางภาษา

6. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) เล็นเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่า พัฒนาการทางภาษามีพื้นฐานทาง
ชีววิทยาเป็น สำคัญกระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับอวัยวะในการเปล่งเสียง เด็กจะเริ่มส่งเสียงอ้อแอ้ และพูดได้
ตามลำดับ

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของพ่อแม่ (Mother Reward Theory) ดอลลาร์ด (Dollard) และมิลเลอร์ (Miller)
เป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ โดยย่ำเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่า ภาษาที่แม่ใช้ในการเลี้ยงดูเพื่อเสนอ
ความต้องการของลูกนั้น เป็นอิทธิพลที่ทำให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

เนสเซล (Nessel. 1989 : 5 – 21) ได้อ้างถึงผลงานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กว่า
ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ คือ ขั้นแรกเริ่ม (Pre language) เด็กอายุหนึ่งเดือนถึงสิบเดือน จะมีความสามารถ
จำแนกเสียงต่าง ๆ ได้ แต่ยังไม่มีความสามารถควบคุมการออกเสียง เด็กจะทำเสียงอ้อแอ้หรือเสียงแสดงอารมณ์ต่าง
ๆ เด็กจะพัฒนาการออกเสียงขึ้นเรื่อย ๆ จนใกล้เคียงกับเสียงในภาษาจริง ๆ มากขึ้นตามลำดับเรียกว่าเป็นคำพูดเทียม
(Pseudowore) พ่อแม่ที่ตั้งใจฟังและพูดตอบจะทำให้เด็กเพิ่มความสามารถในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 1 (10 – 18 เดือน) เด็กจะควบคุมการออกเสียงคำที่จำได้ สามารถเรียนรู้คำศัพท์ในการสื่อสารถึง 50
คำ คำเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สิ่งของ หรือเรื่องราวในสิ่งแวดล้อม การที่เด็กออกเสียงคำหนึ่งหรือสองคำ อาจมี
ความหมายรวมถึงประโยคหรือวลีทั้งหมด การพูดชนิดนี้มีชื่อเรียกว่า Holphrastic Speech

ขั้นที่ 2 (18 – 24 เดือน) การพูดขั้นนี้จะเป็นการออกเสียงคำสองคำและวลีสั้น ๆ มีชื่อเรียกว่า Telegraphic
Speech คล้าย ๆ กับโทรเลข คือมีเฉพาะคำสำหรับสื่อความหมายเด็กเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นถึง 300 คำ รวมทั้งคำ
กริยาและคำปฏิเสธ เด็กจะสนุกสนานกับการพูดคนเดียวในขณะที่ทดลองพูดคำและโครงสร้างหลาย ๆ รูปแบบ

ขั้นที่ 3 (24 – 30 เดือน) เด็กจะเรียนรู้ศัพท์เพิ่มขึ้นถึง 450 คำ วลีจะยาวขึ้นพูดประโยคความเดียวสั้น ๆ มี
คำคุณศัพท์รวมอยู่ในประโยค

ขั้นที่ 4 (30 – 36 เดือน) คำศัพท์จะเพิ่มมากขึ้นถึง 1,000 คำ ประโยคเริ่มซับซ้อนขึ้น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามทางด้านจำนวนศัพท์และรูปแบบของประโยคอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 5 (36 – 50 เดือน) เด็กสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในครอบครัวและผู้คนรอบข้าง จำนวนคำศัพท์ที่เด็กรู้มีประมาณ 2,000 คำ เด็กใช้โครงสร้างของประโยคหลายรูปแบบ เด็กจะพัฒนาพื้นฐานการสื่อสารด้วยวาจาอย่างมั่นคง และเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาเขียน เยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 48 – 49) ได้แบ่งขั้นตอนของพัฒนาการทางภาษาของเด็กเป็น 7 ระยะคือ

ระยะเปะปะ (Randon Stage หรือ Prelinguistic Stage) อายุแรกเกิด ถึง 6 เดือน ในระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงดัง ๆ ที่ยังไม่มีความหมาย การเปล่งเสียงของเด็กก็เพื่อบอกความต้องการของเขาและเมื่อได้รับการตอบสนอง เขาจะรู้สึกพอใจ ตัวอย่างเช่น เด็กจะร้องเมื่อถูกปล่อยให้อยู่คนเดียว เมื่อรู้สึกหิว ฯลฯ หรือเพราะรู้สึกเป็นสุขที่ได้ส่งเสียงออกมาเมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออกเสียง อ้อ – แอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่าง ๆ ซึ่งไม่มีผู้ใดเข้าใจหรือแยกแยะได้ นอกจากนักภาษาศาสตร์ ในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ดีของการสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูด และเด็กที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจจะมีโอกาสพัฒนาทางภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สบาย เจ็บป่วย ร้องไห้โยเย

ระยะแยกแยะ (Jergon Stage) อายุ 6 เดือน ถึง 1 ปี หลังจาก 6 เดือนขึ้นไปเด็กจะเริ่มเข้าสู่ระยะที่ 2 ซึ่งเด็กจะสามารถแยกแยะเสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยิน และเด็กจะรู้สึกพอใจที่จะได้ส่งเสียงและถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวก เขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่มีคนพูดคุยกับเขา

ระยะเลียนแบบ (Imitation Stage) อายุ 1 – 2 ปี ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเลียนเสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มี ความหมายจะค่อย ๆ หายไป และเด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนองซึ่งนับว่าพัฒนาการทางภาษาจะเริ่มต้นอย่างแท้จริงที่ระยะนี้

ระยะขยาย (The Stage of Expansion) อายุ 2 – 4 ปี ในระยะนี้เด็กจะหัดพูด โดยจะเริ่มจากการหัดเรียกชื่อ คน สัตว์ และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เขาจะเริ่มเข้าใจถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ การพูดของเด็กในระยะแรก ๆ จะเป็นการออกเสียงคำนามต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง นก แมว หมา ฯลฯ และคำคุณศัพท์ต่าง ๆ ที่เขาเห็น รู้สึกและได้ยิน ซึ่งในวัยต่าง ๆ เขาจะสามารถพูดได้ดังนี้

อายุ 2 ปี เด็กจะเริ่มพูดเป็นคำ โดยจะสามารถใช้คำนามได้ประมาณ 20 เพอร์เซ็นต์

อายุ 3 ปี เด็กจะเริ่มพูดเป็นประโยคได้

อายุ 4 ปี เด็กจะเริ่มใช้คำศัพท์ต่าง ๆ และรู้จักการใช้คำเต็มหน้าและลงท้ายอย่างที่มีผู้ใหญ่ใช้กัน

1. ระยะโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4 – 5 ปี ระยะนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เด็กจะเริ่มเล่นสนุกกับคำและรู้จักคิดคำและประโยคของตนเอง โดยอาศัยการสร้างจากคำ วลี ประโยคที่เขาได้ยินคนอื่น ๆ พูด เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการประสมคำ และหาความหมายของคำและวลี ซึ่งเด็กจะเริ่มรู้สึกสนุกกับการเปล่งเสียงโดยเขาจะเล่นเป็นเกมกับเพื่อน ๆ หรือสมาชิกในครอบครัว
2. ระยะตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5 – 6 ปี ในระยะนี้เด็กจะมีความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาสูงขึ้น เขาจะเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้น และใช้ภาษาเหล่านั้นกับสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว

การพัฒนาทางภาษาของเด็กในวัยนี้ จะเริ่มต้นเมื่อเขาเข้าเรียนในชั้นอนุบาลโดยเด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่าย ๆ ได้รู้จักใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียน ภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายในระยะนี้ จะเกิดจากสิ่งที่เขามองเห็นและรับรู้

1. ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป ในระยะนี้ได้แก่ ระยะที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำและหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข เด็กในระยะนี้จะพัฒนา วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ทักษะในการสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสำนวนการเปรียบเทียบและภาษาพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้นและเขาจะรู้สึกสนุกกับการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการเขียน

จะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ในระยะเริ่มแรกจะมีความสามารถในการฟัง สามารถแยกแยะเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยิน และต่อมาจะมีการเลียนแบบเสียงที่ได้ยินและสามารถพูดเลียนแบบเสียงที่คุ้นเคยได้ เมื่ออายุ 4 – 5 ปี สามารถพูดเป็นประโยคง่าย ๆ ได้ สามารถสื่อสารได้และเมื่อย่างเข้าปีที่ 6 จะพัฒนาไปสู่พื้นฐานการเขียน

6.กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ศึกษาการพัฒนาทักษะทางภาษาในระดับปฐมวัย
2. จัดหาหนังสือนิทานชุดคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วย ร่างกาย

วิธีการดำเนินงาน

1. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ออกแบบกิจกรรมการพัฒนาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการจัดตามหน่วยการเรียนรู้ชุดคำคล้องจอง หน่วยตัวเรา จำนวน 11 เรื่อง ได้แก่

.ตัวเรา - ร่างกายของเรา - ผิวหนังของเรา - ผมของเรา - ตาของเรา - หูของเรา - จมูกของเรา ปาก ฟัน
ลิ้นของเรา - มือและเล็บของเรา มือและแขนของเรา เท้าและขาของเรา

2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการพัฒนาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานภาพประกอบการจัดประสบการณ์ชุดคำคล้องจอง หน่วยตัวเรา จำนวน 11 เรื่อง 11 สัปดาห์ละ 1 เรื่อง ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยครูนำหนังสือนิทานภาพ ชุดคำคล้องจองมาให้เด็กดู และครูเปิดหนังสือไปที่ละหน้า พร้อมกับอ่านให้เด็กฟังด้วยเสียงที่ชัดเจนมีจังหวะสม่ำเสมอจนจบเรื่อง

เด็กอ่าน/ พูดคำคล้องจองตามครูทีละวรรคทีละภาพไปจนจบเรื่อง

- เด็กและครูร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำคล้องจอง
- เด็กอ่าน / พูดคำคล้องจองตามครูพร้อมทำท่าทางประกอบตามจินตนาการอย่างอิสระ

ปฏิทินการดำเนินงาน

ช่วงเวลา 09.30 น. – 10.20 น.
- ครูอ่านนิทานคำคล้องจองให้เด็กฟังและให้นักเรียนอ่านออกเสียงตาม
- ครูถามคำถามจากเนื้อหาในนิทาน
- ครูให้เด็กออกมาแสดงบทบาทสมมุติตามเนื้อหาในนิทาน
- เด็กๆได้ออกมาทำกิจกรรมบทบาทสมมุติจากเนื้อหาในนิทานครบทุกคนตามแผนการจัดประสบการณ์หน่วยร่างกาย

7. แผนการดำเนินงาน/ระยะเวลาในการดำเนินงาน

- ดำเนินการจัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/1
- ระยะเวลา เดือนมิถุนายน – กรกฎาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

8. ผลการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

เด็กปฐมวัย

- 1.เด็กมีทักษะทางภาษาการพูดที่ดีขึ้น กล่าวพูด กล่าวแสดงออกมีความมั่นใจในการถาม-ตอบ กล่าวแสดงความคิดเห็น
- 2.เด็กมีทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัย ส่งผลให้เด็กมีความมั่นใจ ในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.เด็กเกิดสมาธิ จากการฟังนิทานคำคล้องจอง มีความสนใจในการเรียนรู้ในเวลาที่ยาวนานขึ้นเด็กเกิดความสุข สนุกสนานกับการเรียนได้เป็นอย่างดี

พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

- 1.ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และครูเป็นอย่างดี
- 2.ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนโดยกลับไปหาหนังสือนิทานคำคล้องจองเล่าให้บุตรหลานฟังที่บ้าน ซึ่งส่งผลให้มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

อื่นๆ

1. ครูทราบผลพัฒนาการของนักเรียน
2. ครูมีการพัฒนาปรับปรุงสื่อชุดนิทานคำคล้องจองที่เหมาะสมกับวัยเพิ่มขึ้น

9. ปัจจัยที่ทำให้วิธีการประสบผลสำเร็จ

- 1.ครูผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัย ให้คำแนะนำปรึกษาในการดำเนินงานทุกๆด้าน
- 2.เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1 สามารถเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดนิทานภาพคำคล้องจอง
3. ครูผู้สอนมอบความรู้ และฝึกการออกเสียงพร้อมยกตัวอย่าง อย่างชัดเจน

10. บทเรียนที่ได้รับ

1. ได้ชุดนิทานคำคล้องจอง
2. เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีทักษะทางภาษาที่ดีขึ้น
3. เด็กมีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าตัดสินใจ เพิ่มขึ้น

11. การเผยแพร่ผลงาน

1. เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เช่น Facebook , Hotmail , Gmail , Line เป็นต้น
2. เผยแพร่ทางการสื่อสาร

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม

ครูเล่านิทานคำคล้องจอง

เด็กๆ ร่วมกันสังเกตนิทานคำคล้องจอง

เด็กๆ ออกมาแสดงบทบาทสมมติ

โดยใช้ภาษาของตนเอง

ตัวอย่างนิทานคำคล้องจอง